

Khall 05.10.2026 § 129

Selostus

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta. Lausunto tulee antaa viimeistään 9.10.2026 mennessä ja kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Tausta

Sähköverkkoon liittämisen kysyntä on kasvanut merkittävästi sähköistymisen, uusiutuvan energian tuotannon lisääntymisen sekä uudentyyppisen sähkönkulutuksen ja sähkövarastoinnin yleistymisen myötä. Sähköverkot ovat paikoitellen ruuhkautuneet niiden aktiivisesta kehittämisestä huolimatta.

EU:n sähkömarkkinalainsäädännössä asetetaan siirto- ja jakeluverkonhaltijoille yleinen velvoite varmistaa kolmansien osapuolten syrjimätön pääsy verkkoihinsa. Samalla jäsenvaltioille ja sääntelyviranomaisille jätetään liikkumavaraa liittymismenettelyjen yksityiskohtien suunnittelussa, jotta järjestelmien erityispiirteet voidaan ottaa huomioon. EU:n sähkömarkkinalainsäädännössä ei edellytetä, että liittämistä koskevat tarjouspyynnöt käsiteltäisiin saapumisjärjestyksessä. Jäsenvaltiot ja kansalliset sääntelyviranomaiset voivat ottaa käyttöön muita sääntöjä, joita verkonhaltijoiden on sovellettava, edellyttäen, että säännöt ovat syrjimättömiä ja avoimia ja perustuvat objektiivisiin sekä teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin.

Tavoitteet

Sähkömarkkinalain muuttamisen esityksen tavoitteena on turvata sähköverkon kapasiteetin tarkoituksenmukainen ja tehokas hyödyntäminen kilpailevien tarpeiden kesken tilanteessa, jossa sähköverkon kapasiteetista on niukkuutta.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännökset etusijamenettelystä, jota verkonhaltijan olisi sovellettava sähkönkäyttökohteiden ja sähkövarastojen liittymistä koskevien tarjouspyyntöjen käsittelyssä. Tarjouspyynnöt sijoitettaisiin neljään etusijaryhmään liittymän tehon ja käyttötarkoituksen perusteella. Etusijamenettelyä ei sovellettaisi sähkön tuotantoon.

Etusijamenettely kannustaisi suurten sähkönkäyttökohteiden ja sähkövarastojen sijoittamiseen alueelle, jossa sähköverkon kapasiteetista ei ole niukkuutta. Alueilla, joilla kapasiteetista on niukkuutta, suurten sähkönkäyttökohteiden liittyjät voisivat parantaa liittymistä koskevan tarjouspyyntönsä asemaa sitoutumalla tarjoamaan sähkömarkkinoille joustavaa sähköntuotantokapasiteettia tai kattamalla osan sähkönkulutuksestaan samalla alueella sijaitsevalla uudella sähköntuotannolla. Tarjouspyyntöjen käsittelyssä otettaisiin huomioon lisäksi sähkönkäyttökohteen tai sähkövaraston kehitysaste.

Etusijaryhmä ja etusijajärjestys määrittäisivät sen, missä järjestyksessä verkonhaltija tarjoaa sähköverkon kapasiteettia ja kehittää sähköverkkoaan silloin, kun kapasiteettia ei voida tarjota kaikille liittyjille samanaikaisesti.

Ehdotuksella ei rajoitettaisi verkkoon pääsyä. Verkonhaltijoiden liittämismahdollisuus säilyisi ennallaan, eikä esitys vaikuttaisi siihen, kenellä on oikeus liittyä sähköverkkoon.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Lakia sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sähkökäyttökohteiden ja sähkövarastojen liittymistä koskeviin tarjouspyyntöihin, joiden perusteella ei ole tehty sitovaa ehdollista liittymisopimusta tai liittymisopimusta. Verkonhaltijan olisi käsiteltävä muiden kuin ylimpään etusijaryhmään kuuluvien liittyjien liittymistä koskevat tarjouspyynnöt etusijaryhmäkohtaisissa erissä ensimmäisen kerran viimeistään 31.12.2027.

Seuraavassa luettelonomaisesti olennaisimmat muutokset nykyiseen sähkömarkkinalakiin verrattuna:

1. Etusijamenettelyn käyttöönotto

Lakiin lisätään säännökset pakollisesta **etusijamenettelystä**, jota verkonhaltijan on sovellettava käsitellessään sähkökäyttökohteiden ja sähkövarastojen liittymistä koskevia tarjouspyyntöjä silloin, kun sähköverkon kapasiteetista on niukkuutta. Etusijajärjestys määrittää sen, missä järjestyksessä verkonhaltija tarjoaa kapasiteettia ja kehittää verkkoaan.

2. Ryhmittely neljään etusijaryhmään

Liittymistä koskevat tarjouspyynnöt sijoitetaan **neljään etusijaryhmään** liittymän tehon ja käyttötarkoituksen perusteella. Käsiteltyä otetaan huomioon myös hankkeen kehitysaste (kypsyyskriteerit).

3. Joustositoumukset ja tuotantositoumukset

Niukkuusalueilla suurten sähkökäyttökohteiden liittyjät voivat **parantaa tarjouspyyntönsä asemaa** etusijajärjestyksessä sitoutumalla:

- Tarjoamaan sähkömarkkinoille joustavaa sähköntuotantokapasiteettia (**joustositoumus**), tai
- Kattamaan osan sähkökulutuksestaan samalla alueella sijaitsevalla uudella sähköntuotannolla (**tuotantositoumus**).

4. Liittymisprosessi ja tarjouspyyntöjen käsittely erissä

- Tarjouspyyntöjen käsittely muuttuu siten, että muiden kuin ylimpään etusijaryhmään kuuluvien tarjouspyynnöt käsitellään **etusijaryhmäkohtaisissa erissä** (ensimmäisen kerran viimeistään 31.12.2027).
- Menettely ohjaa suurten kulutuskohteiden ja sähkövarastojen sijoittamista alueille, joilla verkkokapasiteetista ei ole niukkuutta.

Vaikutusarviointi	Mm. vaikuttaa alueelliseen epätasaroisuuteen Suomessa
Valmistelija	Kaupunginjohtaja
Lisätietoja	Kaupunginjohtaja Päivi Lintumäki, paivi.lintumaki@outokummunkaupunki.fi , puh. 050 382 7769.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus antaa luonnoksesta sähkömarkkinalain muuttamisesta liitteen mukaisen lausunnon.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
